

S I N T E Z A
la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative
(compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ)

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Nr.	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării) <i>Avizare și consultare publică</i>	Argumentarea autorului proiectului
<i>Avizare și consultare publică</i>			
Ministerul Finanțelor	1.	<p>Proiectul de lege prevede acordarea dreptului judecătorilor și procurorilor de a beneficia de indemnizație lunară pentru compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur în cazul deplasării dintr-o altă localitate decât cea în care își are domiciliu, dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 20 km.</p> <p>Potrivit autorului cheltuielile anuale pentru implementarea prevederilor vor constitui circa 5,6 mil. lei, începând cu anul 2025.</p> <p>În acest context, în capitolul 4.2 „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” din nota de fundamentare se va specifica dacă mijloacele financiare estimate sunt prevăzute în CBTM 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2024. Totodată, comunicăm că în cazul lipsei mijloacelor financiare planificate pentru acordarea indemnizației subiecților menționați supra, instituțiile vizate urmează să înainteze propuneri în cadrul elaborării proiectului de buget pentru anul 2025 și estimărilor pentru anii 2026-2027, care vor fi examinate în dependență de spațiul fiscal disponibil.</p> <p>Prin urmare, proiectul urmează a fi revizuit prin prisma celor enunțate.</p>	Se acceptă
Procuratura Anticorupție	2.	<p>1. La art. II - Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, completarea art.61¹ „Compensarea cheltuielilor de transport tur-retur” cu sintagma „și a cheltuielilor de cazare”.</p> <p>Astfel, compensarea cheltuielilor de cazare reprezintă o practică obișnuită în țările europene și permite angajarea mai eficientă a procurorilor/judecătorilor în diferite localități pentru o perioadă îndelungată. La calcularea cheltuielilor de cazare pot servi contractul de locațiune, care se întocmește potrivit normelor</p>	Se acceptă

	<p>Codului civil și este înregistrat la Serviciul fiscal de stat, raportat la prețul mediu de piață pentru localitatea respectivă, prețul mediu în cazul dat poate constitui un plafon maxim de compensare.</p>	
3.	<p>2. La art.61¹ alin.(1), sintagma „mai mare de 20 km” urmează a fi înlocuită cu sintagma „de la 15 km inclusiv”. În argumentarea acestei poziții urmează a se reține că, deși la această distanță sunt localități care nu fac parte din suburbiile municipiilor și orașelor, parcurgerea acesteia durează în timp (circa 1 oră spre/din mun. Chișinău).</p> <p>Astfel, necompensarea acestei distanțe de la 15 km nu ar fi echitabil în raport cu persoanele care parcurg distanța de 20 km în termen mai scurt (circa 20-30 min), dar beneficiază de compensații, efectiv având cheltuieli mai mici.</p> <p>În particular, urmează a se menționa că distanța ”mai mare de 20 km”, după cum este indicat în proiect, din toate localitățile spre centrele raionale sau municipii, cu excepția mun. Chișinău, poate fi parcursă în cca 20 min.</p> <p>De altă parte, distanța de 15 km spre mun. Chișinău poate fi parcursă în mediu într-o oră, fapt care impune cheltuieli suplimentare angajaților procuraturii care locuiesc în suburbiile mun. Chișinău și îi pune într-o poziție defavorabilă în raport cu restul angajaților.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În cadrul ședinței de consultare publică a proiectului din data de 26.09.24, în comun cu CSM, CSP și PG s-a agreat stabilirea unei distanțe mai mari de 25 km.</p>
4.	<p>Subsidiar, considerăm oportun înlocuirea valorii de referință 0,86 lei per 1 km (ceea ce presupune un consum de cca 3.8 litri per 100 km, fapt care nu reflectă situația reală) cu un consum mediu per 100 km.</p> <p>Aplicarea unei asemenea valori de referință se justifică prin faptul că fluctuațiile prețurilor la combustibil au loc zilnic și nu pot fi prevăzute eventuale schimbări a prețurilor, acestea fiind într-o dinamică continuă. Pentru aceasta avem nevoie de o valoare de referință constantă apropiată de realitățile economice, cum ar fi consumul mediu auto, astfel fiind asigurată o compensare echitabilă necesităților economice actuale.</p> <p>În acest sens se propune elaborarea unei metodologii pentru stabilirea unui consum mediu per 100 km, a transportului auto (benzină/motorină) pe teritoriul Republicii Moldova, pentru a fi aplicat ca valoare de referință, astfel că mărimea compensării să fie calculată în litri de combustibil, după următoarea formulă: C (consumul mediu) $\times Z$ (zile lucrătoare) $\times P_m$ (preț mediu combustibil) = Mărimea compensației.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Formula propusă a fost completată cu consumul de litru/km. (ex. 0,075 l/km). Pentru detalii a se vedea Nota de fundamentare.</p>

Procuratura Generală	5.	<p>1. Proiectul de lege în varianta formulată (inclusive chiar din denumirea proiectului de lege) reglementează doar compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur și nu prevede nici o reglementare cu referire la compensarea cheltuielilor pentru închirierea unei locuințe în cazul în care procurorul/judecătorul nu deține în proprietate o locuință în localitatea în care activează.</p> <p>În context, în nota de fundamentare la proiectul de lege autorul indică că: Actualmente, judecătorii și procurorii care „fac naveta” pot fi convențional divizați în două categorii:</p> <ul style="list-style-type: none">• cei care circulă zilnic de la domiciliu către locul de desfășurare a activității, în seara aceleiași zile întorcându-se înapoi;• cei care în perioada dintre deplasarea spre locul de desfășurare a activității și întoarcerea spre domiciliu, închiriază spațiu locativ în localitatea în care își desfășoară activitatea. <p>Precizăm că formularea într-o manieră generală a prevederilor din proiect va face posibilă compensarea parțială a cheltuielilor pentru ambele categorii menționate supra, indiferent de faptul dacă circulă zilnic sau închiriază spațiul locativ. Or, condiția de bază este ca distanța dintre localitatea de domiciliu și localitatea de desfășurare a activității să fie mai mare de 20 km. ”.</p> <p>Astfel, pe de o parte proiectul de lege se referă doar la compensarea cheltuielilor de transport tur-retur, iar pe de altă parte nota de fundamentare explică că potrivit proiectului va fi posibilă compensarea cheltuielilor pentru procurorii/judecătorii care circulă zilnic către locul de desfășurare a activității și pentru cei care închiriază spațiul locativ în localitatea în care desfășoară activitatea. Obiecția este menționată în contextul în care potrivit art.71 alin. (4) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative: <i>„La interpretarea actului normativ se ține cont de nota de fundamentare care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.”</i></p> <p>Având în vedere prevederile menționate supra nu este clară intenția autorului cu referire la care cheltuieli vor fi recuperate doar pentru cheltuielile de transport sau și pentru chirie. Or, proiectul nu prevede o „formulare generală” (așa cum este indicat în nota de fundamentare), dar expres este indicat că se compensează doar cheltuielile de transport tur-retur.</p>	Se acceptă
---------------------------------	-----------	---	-------------------

Prin urmare, în cazul în care prin proiect se urmărește achitarea indemnizației lunare și pentru compensarea cheltuielilor pentru chirie, stare de fapt necesară pentru a determina condiții echitabile și nediscriminatorii pentru procurorii/judecătorii care își desfășoară activitatea într-o altă localitate decât în cea în care își are domiciliul, atunci este necesar a completa proiectul de lege cu asemenea reglementări, pentru a oferi o claritate și previzibilitate legii.

Or, ambiguitățile constatate generează interpretări multiple, fapt ce oferă normei un caracter imprevizibil și neclar. În context, Curtea Constituțională, referindu-se la calitatea normei de drept, în Hotărârea nr.26 din 23.11.2010 a statuat: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate — norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nuși cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție.”

Totodată menționăm că, art.6 alin. (1) lit.c) și art.62 alin.(6) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratura, stabilește că „*Procurorul beneficiază și de alte garanții sociale în conformitate cu legislația muncii în măsura în care aceasta nu contravine prezentei legi.*” Conform art.1 alin.(2) din Legea nr.75/2015 cu privire la locuințe „*Statul asigură dreptul persoanelor la locuințe de serviciu...* ”, iar potrivit paragrafului 4 din aceeași Lege „*Locuință de serviciu - locuință acordată în locațiune, în condițiile legii, unor categorii de persoane pe perioada exercitării de către acestea a atribuțiilor funcționale...* ”.

Prin urmare, art.21 alin.1) și alin.(2) din Legea citată mai sus, stabilește că „*Locuințele de serviciu se acordă persoanelor și membrilor familiilor lor dacă nu dețin o locuință în proprietate în aceeași unitate administrativ-teritorială la momentul încheierii contractului de locațiune. Obținerea de către persoană a altei locuințe constituie temei pentru rezoluțiunea contractului de locațiune. Lista funcțiilor și profesiilor ce oferă dreptul de a primi o locuință de serviciu este stabilită de către Guvern dacă legislația nu prevede altfel.*” Respectiv, prevederile pct.5) din Regulamentul cu privire la modul de acordare a locuințelor de serviciu

	<p>aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.914/2016, stabilește că „<i>Locuință de serviciu — locuință acordată în locațiune, în condițiile legii, unor categorii de persoane pe perioada exercitării de către acestea a atribuțiilor funcționale...</i>”, iar pct.8) din anexa nr.1 la Regulamentul cu privire la modul de acordare a locuințelor de serviciu, stabilește în mod expres că „<i>Procurorii sunt parte a funcțiilor și profesiilor ce oferă dreptul de a primi locuință de serviciu...</i>”.</p> <p>În acest sens, observăm că inițiatorul proiectului de lege a omis să rețină și să analizeze în Nota de fundamentare la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative, starea de fapt a circumstanțelor referitoare la compensarea cheltuielilor de transport tur-retur, în cazul când procurorii și judecătorii își exercită atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât cea în care își are domiciliul, inclusiv prin prisma sistemului normativ menționat mai sus. Având în vedere circumstanțele menționate proiectul ar trebui completat cu reglementări cu referire la dreptul procurorilor/iudecătorilor, care activează în altă localitate decât în care își are domiciliul, la locuință de serviciu și doar în cazul neasigurării cu locuință de serviciu să-i fie compensate cheltuielile de chirie sau transport tur-retur.</p>	
6.	<p>2. Propunem autorului din titlul și cuprinsul proiectului a exclude cuvântul „parțială”, or, sintagma „compensare parțială” nu este suficient de clară și lasă loc de interpretare privind motivația autorului proiectului cu referire la mărimea acestei compensații. De altfel, proiectul propune compensarea cheltuielilor de transport tur-retur și de chirie prin achitarea unei indemnizații lunare care va fi calculată conform unei metodologii aprobate de Guvern.</p>	Se acceptă
7.	<p>3. La alin. (1) al art. 611 din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, autorul propune „<i>Procurorul care își exercită atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât cea în care își are domiciliul, dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 20 km, are dreptul la indemnizația lunară pentru compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur</i>”.</p> <p>În acest context, se impune de a accentua că, condiționalitatea, „...<i>dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 20 km ...</i>”, propusă în proiect ar impune discriminări în raport cu subiecții care își desfășoară atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât cea în care își are domiciliul, dar distanța dintre localitățile respective este mai mică de 20 km. Astfel, chiar și în cazul unei localități cu o infrastructură bine dezvoltată, se acumulează cheltuieli</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În cadrul ședinței de consultare publică a proiectului din data de 26.09.24, în comun cu CSM, CSP și PG s-a agreat stabilirea unei distanțe mai mari de 25 km.</p>

semnificative pentru deplasare, având în vedere că exercitarea atribuțiilor de serviciu sunt exercitate în afara localității unde domiciliază.

De exemplu, chiar și în cadrul orașelor, pot exista condiții de trafic aglomerat sau acces limitat la transport public, ceea ce duce la costuri suplimentare de deplasare. În argumentarea poziției menționăm că pe de o parte distanța „mai mare de 20 km” după cum este indicat în proiect, din toate localitățile spre centrele raionale sau municipii, cu excepția mun. Chișinău, poate fi parcursă în circa 15-20 minute, iar pe de altă parte, distanța de 10 km spre mun. Chișinău poate fi parcursă în mediu într-o oră, fapt ce impune cheltuieli suplimentare procurorilor/judecătorilor care locuiesc, spre exemplu în suburbiile mun. Chișinău și îi pune într-o poziție defavorabilă față de cei care întrunesc condițiile prevăzute în proiect.

Circumstanțele menționate supra ar putea încălca principiul echității, deoarece fiecare funcționar are dreptul la o compensare proporțională cu costurile suportate.

Procurorii exercită o funcție de demnitate publică esențială, iar condițiile în care aceștia își îndeplinesc sarcinile ar trebui să fie echitabile. Limitarea compensării cheltuielilor de transport la o distanță minimă de 20 km poate să nu reflecte realitățile cotidiene ale acestora.

În context, menționăm că în cazul altor funcționari publici, în general legea nu prevede condiționalitatea existenței unei „anumite distanțe” dintre localitățile în care își exercită atribuțiile și domiciliază, pentru a i fi acordat locuință de serviciu sau a le se compensate cheltuielile de chirie sau transport tur-retur, or, singura condiție fiind doar localități diferite, indiferent de distanța dintre ele, spre exemplu: *Articolul 48 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal prevede că: „funcționarul vamal care își exercită atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât în cea în care își are domiciliul are dreptul la restituirea cheltuielilor de transport tur-retur conform unui regulament aprobat de către ministrul finanțelor.”*

Articolul 51 alin. (1) din Legea nr. 300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare indică că: „Funcționarul public cu statut special dispune de dreptul la atribuirea unei locuințe de serviciu, în limita disponibilului, dacă, în localitatea în care își desfășoară activitatea, acesta sau soțul/soția

	<p><i>acestui nu dispune de locuință în proprietate ori acestora nu li s-a atribuit locuință de către autoritățile administrației publice locale.”</i></p> <p>Articolul 49¹ alin. (2) din Legea nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat indică că: <i>„Ofițerul de protecție care nu deține în mod individual sau împreună cu soția/soțul o locuință proprietate personală sau locuință de serviciu în localitatea în care își desfășoară activitatea va beneficia de o indemnizație lunară pentru închirierea spațiului locativ. Mărimea și modul de acordare a indemnizației vor fi stabilite de către Guvern.”</i></p> <p>-Articolul 55¹ din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, este asigurat cu locuință de serviciu: <i>„ Ofițerul de informații care nu deține în proprietate personală, în mod individual sau împreună cu soția/soțul, o locuință în localitatea în care activează are dreptul la locuință de serviciu pentru perioada de activitate în localitatea respectivă, care se repartizează în modul stabilit de Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe. Ofițerul de informații neasigurat cu locuință de serviciu are dreptul la compensarea cheltuielilor pentru închirierea (subînchirierea) unei locuințe, în mărimea și modul stabilite de Guvern. ”.</i></p> <p>În continuare potrivit art. 21 din Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe reglementează că: <i>„locuințele de serviciu se acordă persoanelor și membrilor familiilor lor dacă nu dețin o locuință în proprietate în aceeași unitate administrativ-teritorială la momentul încheierii contractului de locațiune. Obținerea de către persoană a altei locuințe constituie temei pentru rezoluțiunea contractului de locațiune.”</i>, iar în accepțiunea Legii nr. 764/2001 privind organizarea administrativ teritorială a Republicii Moldova, orașele și satele din cadrul unui municipiu sau raion sunt unități administrativ teritoriale separate (art. 13 și 14 și anexele nr. 2 și 3).</p> <p>Respectiv, având în vedere cele expuse supra și pentru a nu admite discriminări și a asigura egalitatea utilizării garanțiilor sociale, propunem ca textul <i>„dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 20 km”</i> a-1 exclude din alin. (1) al art. 611 din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură (din proiect) și respectiv din alin. (1) art. 291 din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului (din proiect).</p>	
8.	4. La art. 61 ¹ alin. (3) din proiect:	Se acceptă

	<p>4.1. Pentru asigurarea unei reglementări complete precum și pentru corelare cu dispozițiile alin. (3) art. 29¹ a Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului (din proiect) propunem după cuvintele „se aplică” a se completa cu cuvântul „și”. Expunerea normei în redacția actuală este în contradicție cu scopul proiectului expus în nota de fundamentare aferentă proiectului. Or, potrivit acesteia elaborarea acestui mecanism are drept scop de a garanta dreptul judecătorilor și procurorilor la compensarea parțială a cheltuielilor determinate de desfășurarea de către aceștia a activității în alte localități, decât cele în care aceștia își au domiciliul. În această ordine de idei, considerăm imperios elucidarea prevederilor alin. (3) al art. 61¹ din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură propus în proiect, prin prisma faptului dacă compensarea parțială a cheltuielilor de transport tur-retur, vor fi acordate exclusiv procurorilor care sunt membri ai Consiliului Superior al Procuraturii și ai organelor care funcționează în subordinea acestuia, sau aceste garanții vor fi aplicate și în raport cu întreg corpul de procurori care întrunesc condițiile.</p> <p>Prin urmare, ambiguitatea și neclaritatea criticată ar putea genera diverse interpretări, spre exemplu fiecare procuratură ar putea interpreta și aplica aceste prevederi în mod diferit, ceea ce ar putea genera incoerență în implementarea lor. Această diversitate de interpretări ar putea conduce la discrepanțe în tratamentul procurorilor, afectând încrederea în sistemul judiciar și creând confuzie în rândul personalului.</p> <p>4.2. urmează a se corecta eroarea materială și sintagma „Consiliul Superior al Procuraturii” urmează a fi substituită cu sintagma „Consiliul Superior al Procurorilor”.</p>	
9.	<p>5. Considerăm necesar a se specifica faptul că această indemnizație lunară pentru compensarea cheltuielilor de transport tur-retur și de chirie, nu are un caracter salarial și nu se supune impozitării. În context, reiterăm prevederile art. 210 alin. (3) din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor din România (menționate și de autor în nota de fundamentare la proiect): „ (3) <i>Judecătorii și procurorii beneficiază anual de șase călătorii în țară dus-întors, gratuite, la transportul pe calea ferată clasa I, auto, naval și aerian sau de decontarea a 7,5 litri combustibil la suta de kilometri pentru șase călătorii în țară</i></p>	<p>Se acceptă Nota de fundamentare a fost completată.</p>

	<i>dus-întors, în cazul în care deplasarea se efectuează cu autoturismul. Aceste drepturi nu au caracter salarial și nu se impozitează. ”</i>	
10.	6. Totodată, se impune lărgirea sferei beneficiarilor cărora vor fi compensate cheltuielile de transport tur-retur și de chirie, prin includerea în această listă și consultanții procurorului și altor funcționari publici care activează în cadrul Procuraturii sau a instanțelor de judecată, fapt care va stimula candidații la aceste funcții de a accepta exercitarea acestor funcții în alte localități decât cele de domiciliu a candidaților, inclusiv, și în localitățile mai puțin atractive din punct de vedere social.	Precizare Propunerea este binevenită, dar actualmente bugetul de stat nu dispune de resursele financiare pentru compensarea cheltuielilor acestor categorii de beneficiari. De această propunere se va ține cont în procesul de elaborare a altor proiecte de legi.
11.	7. Considerăm judicios și oportun a completa proiectul cu prevederi generale ce țin de compensarea cheltuielilor de transport tur-retur pentru toți procurorii/judecătorii și nu doar pentru cei care își exercită atribuțiile în altă localitate decât domiciliază, cum ar fi: - dreptul la călătorii gratuite în transportul public; - compensarea parțială a cheltuielilor pentru carburant (pentru procurorii/judecătorii) care circulă cu automobilele personale; În acest sens, menționăm că procurorii din procuraturile teritoriale/specializate dar și din subdiviziunile Procuraturii Generale zilnic participă la diferite acțiuni de urmărire penală sau la ședințele de judecată ce necesită deplasarea în diferite locații/localități, care impun cheltuieli suplimentare pentru transport, care de cele mai multe ori, sunt suportate de către aceștia individual. În context, menționăm și prevederile legislației României la acest capitol care în art. 210 alin. (3) din Legea nr.303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor (publicată în Monitorul Oficial nr. 1102 din 16.11.2022) prevede că: <i>„ Judecătorii și procurorii beneficiază anual de șase călătorii în țară dus-întors, gratuite, la transportul pe calea ferată clasa I, auto, naval și aerian sau de decontarea a 7,5 litri combustibil la suta de kilometri pentru șase călătorii în țară dus-întors, în cazul în care deplasarea se efectuează cu autoturismid. Aceste drepturi nu au caracter salarial și nu se impozitează. ”</i>	Nu se acceptă Actualmente bugetul de stat nu dispune de resursele financiare pentru compensarea cheltuielilor tuturor judecătorilor și procurorilor.

	<p>12. 8.Subsidiar, potrivit notei de fundamentare: „<i>La calcularea cuantumului indemnizației lunare în calitate de preț pe km interraional, s-a aplicat prin analogie tariful în mărime de 0,86 lei/km pentru un pasager, pentru categoria de confort I, stabilit pentru anul 2024, de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, prin Ordinul nr. 200/2023</i>”.</p> <p>În acest sens, considerăm că valoarea de referință 0,86 lei per 1 km este extrem de mică și nu reflectă situația reală având în vedere că majoritatea procurorilor/judecătorilor se deplasează la serviciu cu automobilele personale, luând în considerație că în unele localități deplasarea cu transportul public, tur-retur zilnic este practic imposibil, iar calcularea Indemnizației lunare în baza acestei valori de referință ar presupune un consum de cca 3,8 litri per 100 km, fapt ce nu corespunde realității.</p> <p>Corelativ, menționăm că fluctuațiile prețurilor la combustibil au loc zilnic și nu pot fi prevăzute eventuale schimbări a prețurilor, acestea fiind într-o dinamică continuă. Pentru aceasta avem nevoie de o valoare de referință constantă apropiată de realitățile economice, cum ar fi consumul mediu auto, astfel fiind asigurată o compensare echitabilă necesităților economice actuale.</p> <p>Prin urmare, propunem ca pentru calcularea indemnizației lunare pentru cheltuielile de transport tur-retur să se aplice tariful în mărime de cel puțin 2 lei/km.</p>	<p>Se acceptă parțial Urmare a ședinței de consultare publică a proiectului din 26.09.24, formula de calcul a fost modificată, pentru detalii a se vedea Nota de fundamentare.</p>
<p>Consiliul Superior al Magistraturii</p>	<p>13. Analizând propunerea de modificare a Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15- 17, art. 63), cu articolul 29 ¹, care va prevedea compensarea parțială a cheltuielilor, Consiliul va reține următoarele aspecte importante.</p> <p>Consiliul reiterează, faptul că la 9 august 2024 în urma solicitării de informație de la toate instanțele de judecată a fost posibil compilarea unui document cu judecătorii care la moment fac naveta zilnic, iar unii din aceștia au încheiat contracte de locațiune.</p> <p>Potrivit notei informative la propunerile mai sus menționate, constatam că autorii proiectului au luat în considerație situația de moment cu privire la judecătorii care fac naveta doar în partea distanței pe care aceștia le suportă în legătura cu deplasarea spre locul de muncă, dar fără a lua în considerație și costurile efective de trai, pe care ultimii sunt nevoiți să le suporte în legătură cu</p>	<p>Se acceptă</p>

înfăptuirea justiției în afara domiciliului acestora prin închirierea unor spații locative.

[...]

Revenind la proiectul nominalizat vom menționa că în acest sens au parvenit o serie de avize de la instanțele de judecată. Astfel, Curtea de Apel Comrat, Judecătoria Strășeni, Curtea de Apel Cahul, Judecătoria Chișinău, Judecătoria Cimișlia, Judecătoria Drochia, Curtea Supremă de Justiție au prezentat opinii pozitive fără obiecții. Judecătoria Cahul, Judecătoria Comrat, Judecătoria Edineț, Judecătoria Hâncești, Judecătoria Bălți, Curtea de Apel Chișinău au prezentat propuneri de includere a cheltuielilor de transport dar și cazare, cu condiția că aceste sume vor fi excluse de la impozitare.

[...]

Restituirea costurilor pentru deplasare dar și acoperirea costurilor de locațiune a spațiilor în localitățile unde se află sediile instanțelor și care sunt diferite de domiciliul judecătorilor reprezintă o garanție socială inerentă profesiei de judecător.

Pe parcursul ultimului an Consiliul a fost sesizat de mai multe accidente care au fost înregistrate cu participarea unor judecători care se deplasau spre serviciu cu automobilele proprii. Costurile de întreținere a mijloacelor de transport, costul combustibilului, dar și închirierea spațiilor locative sunt din ce în ce mai mari și reprezintă o cotă importantă din veniturile judecătorilor. Pe fundalul solicitării majorărilor salariale și neexecutare Hotărârii Curții Constituționale din 06.12.2022, acest aspect este unul care necesită o rezolvare urgentă.

Urmare a discuțiilor publice avute aproape în toate instanțele de judecată a fost remarcat faptul că pe lângă cheltuielile de transport unii judecători cu un domiciliu la o distanță mai mare de 70 km de domiciliu închiriază spații locative în localitățile în care își desfășoară activitatea, ori deplasarea tur retur spre locul de muncă se arată a fi anevoioasă mai ales în unele perioade ale anului cum ar fi iarna sau primăvara devreme. Naveta zilnică de peste 100 km pe zi este periculoasă pentru viața și sănătatea, precum și acutizează sentimentul de ardere profesională. La fel generează în unele situații amânări ale proceselor sau suprapunerea de ședințe în perioade în care apar situații imprevizibile de trafic.

	<p>Atragem atenția că articolul 46 al. 4 a Legii Nr. 288 din 16.12.2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, stabilește norme similare cu privire la depășirea problemei chiriei pentru personalul care își desfășoară activitatea în afara localității de domiciliu. La fel ca și alte norme legale cum ar fi deputați, angajați ai Serviciului Vamal, alții, sunt prevăzute indemnizații pentru închirierea spațiilor locative. Norme similare pot fi prezentate cu privire la alte tipuri de persoane care exercită funcții de demnitate publică. Vom remarca faptul că numărul beneficiarilor în cazul sistemului judecătoresc nu este unul semnificativ, iar raportat la competențele și responsabilitățile acestora considerăm că sumele din bugetul de stat nu ar constitui o povară excesivă pentru buget.</p> <p>Prin urmare Consiliul propune ca alineatul nr.1 a art. 29¹ a Legii nr. 544, să fie completat cu următoarea frază: „și locațiunea spațiilor de locuit”, alternativă să fie completată Legea cu un nou alineat, după cum urmează „Articolul 29² . Judecătorul are dreptul la compensarea cheltuielilor efectuate în interes de serviciu.”</p>	
14.	<p>Nota informativă nu abordează sub nici o formă situația personalului instanțelor de judecată, deși Consiliul a prezentat informații care denotă existența unei situații similare ca și a judecătorilor. Considerăm că lista beneficiarilor pentru compensarea cheltuielilor de închiriere a spațiului locativ sau a cheltuielilor de transport dus-întors, trebuie de extins pentru asistenți și grefieri. În multe cazuri, având în vedere nivelul scăzut al salarizării în raport cu prețurile în continua creștere de pe piață, aceste cheltuieli pot ajunge până la 80 % din salariul primit. În contextul în care harta judiciară a fost modificată, iar o parte din personalul instanțelor va trebui să se deplaseze în alte localități, problema este și mai acută. Această situație poate descuraja personalul, în special pe cel calificat, să continue activitatea în instanță, afectând astfel negativ calitatea actului de justiție.</p> <p>Nota informativă nu conține nici un argument cu privire la respingerea propunerii anterioare a CSM cu privire la modificarea Legii cu privire la organizarea judecătorească nr. 514 care urma să fie completată după articolul 46 al.4 cu o nouă frază după cum urmează: ”Dacă sediul instanței judecătorești în care activează personalul grefei, este situat în o altă localitate decât cea de</p>	<p>Precizare</p> <p>Propunerea este binevenită, dar actualmente bugetul de stat nu dispune de resursele financiare pentru compensarea cheltuielilor acestor categorii de beneficiari. De această propunere se va ține cont în procesul de elaborare a altor proiecte de legi.</p>

	domiciliu, personalul beneficiază de o indemnizație lunară. Cuantumul indemnizației se determină conform unei metodologii”.	
15.	<p>În ceea ce privește metoda de calcul a indemnizației atragem atenția că experiența României pune în sarcina Consiliului Superior al Magistraturii din România, elaborarea metodologiei de calcul pentru indemnizațiile respective. Considerăm că CSM ar fi în măsură să elaboreze asemenea metodologii într-o manieră echidistantă și corectă.</p> <p>De altfel subliniem că nu suntem de acord de principiu cu modul de stabilire a indemnizației per km prin analogie cu tarifele aprobate prin Ordinul Ministrului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale nr. 200 din 27.12.2023 cu privire la stabilirea tarifelor pentru efectuarea transporturilor rutiere de persoane prin servicii regulate în trafic raional și interraional. Aplicarea unui asemenea mecanism din start distorsionează însuși conceptul de acoperire parțială a costurilor de transport.</p> <p>Atragem atenția asupra sintagmei acoperire parțială a costurilor de transport. Așadar în esență este evident că statul nu ar putea să asigure acoperirea tuturor costurilor de transport individual cum ar fi locațiunea mijlocului de transport, acoperirea costului pentru întreținere, reparație, amortizare, etc. Prin urmare achitarea consumului de combustibil ar fi corespunzător definiției de compensație parțială. Or, aplicând tarifele pentru transportarea pasagerilor ajungem la definiția de acoperire nesubstanțială a cheltuielilor de transport. Astfel vom insista ca la baza de calcul să fie aplicat costul pentru 7.5 litri de benzină A95 pentru 100 km și nu tarifele pentru transportul de pasageri care nu sunt relevante în cazul dat.</p> <p>În contextul opiniilor exprimate de către mai multe instanțe de judecată cu privire la fluctuația de cadre și faptul că în unele instanțe asistenții judiciari și grefierii sunt nevoiți să cheltuiască resurse financiare considerabile pentru a se deplasa la sediile instanțelor de judecată, considerăm judicios să se examineze și chestiunea cu privire la modificarea Legii 514 pentru a include prevederile similare pentru acoperirea costurilor de transport și cazare pentru aceste categorii de angajați fără de care nu este posibilă înfăptuirea justiției.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Urmare a ședinței de consultare publică a proiectului din 26.09.24, formula de calcul a fost modificată, pentru detalii a se vedea Nota de fundamentare.</p> <p>De asemenea proiectul de lege a fost completat cu prevederi care împuternicesc CSM/CSP să aprobe procedura de acordare a compensației.</p>
16.	Nu în ultimul rând atragem atenția supra faptului că aceste norme urmează a fi aplicate retroactiv pentru perioada anului 2024, cel puțin începând cu	Nu se acceptă

		1 iunie 2024, fiind aplicabile judecătorilor care sunt la momentul adoptării legii în funcție și au activat în alte instanțe pe parcursul anului 2023.	Propunerea implică cheltuieli financiare suplimentare pentru acoperirea cărora nu sunt resurse în bugetul de stat.
Consiliul Superior al Procurorilor	17.	<p>Analizând proiectul de referință, Consiliul Superior al Procurorilor susține conceptual necesitatea adoptării acestuia, cu următoarele recomandări.</p> <p>Ab initio, se notează că obiectivul propus se califică a fi unul imperios, având drept scop încurajarea procurorilor de a accepta funcțiile vacante din alte reședințe ale Procuraturii, decât cele în care locuiesc, precum și sporirea eficienței sistemului Procuraturii.</p> <p>În scopul îmbunătățirii conținutului normativ, propunem excluderea din redacția titlului și a dispoziției alineatului (1) din articolul 61¹ introdus în Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, a cuvintelor „parțială a” și completarea cu sintagma „sau a cheltuielilor de locațiune”. Raționamentul propunerii rezidă în necesitatea reglementării acestor două categorii de indemnizație, care în viziunea noastră, vor contribui în egală măsură la atingerea atât a obiectivului general al proiectului, cât și a celor specifice.</p> <p>Cu referire la formularea opiniei pentru cel mai optim mecanism de compensare a cheltuielilor de transport și, după caz, acelor de cazare, precum și referitor la criteriile de care trebuie să se țină cont pentru definitivarea formulei de calcul a acestora, se propune ca indemnizația de compensare a cheltuielilor de transport să fie calculată la cererea solicitantului în funcție de costul mediu de combustibil pentru 1 km, raportat la distanța tur/retur parcursă zilnic de către procuror spre/de la reședința Procuraturii situate la o distanță de peste 20 km de la locul de trai, precum și corespunzător numărului de zile efectiv lucrate în luna respectivă.</p> <p>Aferent mecanismul de compensare a cheltuielilor de cazare, în calitate de document primar poate servi contractul de locațiune încheiat cu proprietarul locuinței, forma, conținutul și condițiile contractului fiind strict prevăzute de Codul civil, existând și obligația persoanei să înregistreze contractul respectiv la Inspectoratul Fiscal de Stat, în scopul achitării impozitelor corespunzătoare. În această speță, considerăm aplicabilă Hotărârea Guvernului nr.10/2012, anexa nr.2,</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Referitor la propunerea de a utiliza prin analogie mecanismul stabilit în Hotărârea Guvernului nr. 10/2012, precizăm că proiectul a fost completat cu un mecanism corespunzător compensării cheltuielilor de locațiune.</p>

	<p>cu condiția că aceste cheltuieli să nu depășească limita de 30% din plafoanele de cazare stabilite în anexa nr. 2, potrivit Regulamentului cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova pentru persoanele prevăzute la categoria A.</p> <p>Pe dimensiunea analizată, considerăm relevantă viziunea legiuitorului român, care a reglementat posibilitatea acordării a compensațiilor de referință judecătorilor, procurorilor și altor categorii de personal din sistemul justiției. Astfel, potrivit art.210 alin.(1)-(3) din Legea nr.303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, judecătorii și procurorii au dreptul la locuință de serviciu sau la decontarea contravalorii chiriei pentru o locuință, în limitele și condițiile stabilite de lege. Contractul de închiriere a locuințelor de serviciu încetează la data eliberării din funcție, inclusiv prin pensionare, a titularului. Judecătorii și procurorii beneficiază anual de șase călătorii în țară dus-întors, gratuite, la transportul pe calea ferată clasa I, auto, naval și aerian sau de decontarea a 7,5 litri combustibil la suta de kilometri pentru șase călătorii în țară dus-întors, în cazul în care deplasarea se efectuează cu autoturismul. Aceste drepturi nu au caracter salarial și nu se impozitează.</p>	
18.	<p>În partea ce ține de redacția alineatului (3), sugerăm revizuirea acesteia prin prisma instituțiilor delegării și detașării, astfel încât de compensațiile pentru transport și, respectiv, pentru locațiune să poată beneficia un areal cât mai vast de procurori. Modificarea propusă vine să armonizeze carul normativ de specialitate stabilit de prevederile art.54 coroborate cu cele din art.62 din Legea nr.3/2016.</p> <p>În acest sens, propunem următoarea redacție a alineatului (3) din art.61¹: „(3) Prevederile prezentului articol se aplică procurorilor care sunt detașați sau delegați.”</p> <p>Menționăm că în accepțiunea art.54 alin.(4) din Legea anterferită, cheltuielile procurorului legate de detașarea în condițiile prezentului alineat se compensează. Respectiv, ar fi echitabil aplicarea mecanismelor compensatorii analizate și în cazul procurorilor detașați pentru îndeplinirea unor funcții în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor, al Institutului Național al Justiției, ca Agent Guvernamental, în cadrul unor instituții internaționale, ale Uniunii Europene, ale altor state sau în vederea desfășurării activității în proiecte finanțate de aceste</p>	<p>Precizare</p> <p>Prevederile proiectului sunt formulate astfel încât acestea sunt aplicabile tuturor judecători și procurorilor care își exercită atribuțiile de serviciu în altă localitate, indiferent de faptul dacă sunt delegați sau detașați.</p>

		instituții, cu achitarea indemnizațiilor din bugetele instituțiilor corespunzătoare unde are loc detașarea.	
Avizare și consultare publică repetată			
Consiliul Superior al Magistraturii	19.	<p><i>Opinia Consiliului</i> Consiliul reiterează opinia sa cu privire la acest proiect de lege expus în avizul său din 19.09.2024.</p> <p>Analizând prevederile noi ale articolului, Consiliul observă anumite inexactități și formulări duplicitare care necesită a fi clarificate, după cum urmează: Autorul a majorat distanța de la 20 la 25 kilometri care ar fi ulterior compensați. Nu este clar care a fost raționamentul modificării distanței de la locul de domiciliu spre instanța unde își desfășoară activitatea judecătorul. Chiar dacă pare nesemnificativă această majorare de distanță ar putea fi decisivă pentru anumiți beneficiari ai legii. Se propune de a menține distanța de 20 km, adică de a se reveni la varianta inițială a textului actului normativ.</p>	Se acceptă
	20.	<p>În continuare, autorul a inclus următoare a frază „<i>dreptul la compensarea lunară a cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ</i>”. Observăm deci că norma stabilește că există doar o singură opțiune și anume ori recuperarea costului de transport ori acoperirea costurilor de închiriere. Chiar și în condiția că judecătorul va închiria un spațiu în localitatea în care își desfășoară activitatea oricum acesta va suporta cheltuieli de deplasare de la domiciliul său spre locația dată. Reieșind din această circumstanță de a anula integral dreptul la recuperarea costurilor de deplasare este o măsură de limitare excesivă a dreptului de a recupera costurile sale directe pentru exercitarea atribuțiilor de muncă. Chiar și în condiția închirierii, statul urmează să recupereze cel puțin o deplasare săptămânală spre și din spre domiciliu. Această chestiune va fi obligatoriu să fie dezvoltată în metodologia care urmează să fie elaborată de către instituția responsabilă. Prin urmare se propune modificarea sintagmei după cum urmează: „<i>dreptul la compensarea lunară a cheltuielilor de transport tur-retur și/sau de închiriere a spațiului locativ</i>”.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Compensarea doar a cheltuielilor de transport sau de chirie pentru judecători, și nu a ambelor tipuri de cheltuieli, este o măsură care urmărește eficientizarea utilizării fondurilor publice și respectarea limitărilor bugetare.</p> <p>Bugetele pentru compensații sunt de multe ori limitate, iar acoperirea completă și concomitentă a ambelor tipuri de cheltuieli ar putea depăși capacitatea financiară disponibilă, riscând dezechilibre bugetare.</p>

		<p>Limitarea la o singură compensație (fie transport, fie chirie) promovează un tratament echitabil pentru toți judecătorii, evitând situațiile în care unii ar primi compensații duble comparative cu alții care parcurg aceleași distanțe. Acest lucru asigură ca toți judecătorii să beneficieze de un sprijin de bază, fără discrepanțe majore între sumele acordate.</p> <p>Această abordare ajută la prioritizarea cheltuielilor, permițând fiecărui judecător să aleagă ce este mai important pentru situația sa – fie compensarea transportului, fie a chiriei – în funcție de nevoile personale.</p> <p>Prin limitarea la una dintre cheltuieli, se asigură un sprijin uniform pentru toți judecătorii, evitând supracompensarea unora față de alții.</p>
21.	<p>În continuarea primului alineat al articolului propus Consiliul mai menționează, că e imperios necesară să se facă o remarcă care ar exclude aceste plăți din categoria plăților care se impozitează, după exemplul României. Prin</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Completarea proiectului nu este necesară, or acest fapt rezultă din legislația</p>

	<p>urmare se propune inserarea unei noi fraze cu următorul conținut: Aceste drepturi nu au caracter salarial și nu se impozitează.</p>	<p>fiscală. Totodată, nota de fundamentare include detalii referitoare la scutirea de impozitare a compensației.</p> <p>Pentru informare, precizăm că compensațiile acordate judecătorilor și procurorilor sunt scutite de impozitare.</p>
<p>22.</p>	<p>Autorul în nota informativă a menționat că a acceptat o serie de propuneri cu privire la instituțiile care urmează să elaboreze metodologia de calcul a cheltuielilor care urmează a fi recuperate. Astfel, se propune un alineat nou care prevede: <i>(2) Condițiile și metodologia de calcul a compensării lunare sunt stabilite de Guvern, iar procedura de acordare a acesteia este stabilită de Consiliul Superior al Magistraturii.</i></p> <p>Autorul folosește trei sintagme: "<i>condițiile</i>", "<i>metodologia</i>" și "<i>procedura de acordare</i>", care se află în câmpul semantic al procedurilor de calcul și acordare a compensațiilor. Consiliul revine la propunerile anterioare și discuțiilor în care s-a indicat asupra necesității ca aceste operațiuni să fie lăsate în competența Consiliului. În caz contrar autorul urmează să clarifice care sunt diferențele de înțeles a acestor trei norme și în ce concret constă aceste acțiuni.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Reglementările similare ale condițiilor și metodologiilor de calcul a diverselor compensații de care beneficiază reprezentanții altor profesii sunt reglementate prin hotărâri de Guvern, pentru a asigura transparență, corectitudine și o administrare eficientă a fondurilor publice destinate compensării cheltuielilor de transport și chirie.</p> <p>Reiterăm că prin hotărârile CSM și CSP va fi stabilită doar procedura de acordare a compensației de transport sau chirie pentru judecători, care va conține un set de reguli și pași</p>

		<p>administrativi, precum și documentele necesare pentru a justifica cheltuielile de transport sau chirie . Pentru detalii a se vedea Nota de fundamentare.</p>
<p>23.</p>	<p>Cel de-al treilea alineat al normei propuse include posibilitatea ca judecătorii aleși ai CSM, precum și organelor specializate ale acestuia la fel să le fie recuperate costurile de transport. Considerăm că acest drept urmează, a fi inclus și pentru judecătorii detașați, precum și cei transferați.</p>	<p>Nu se acceptă Proiectul nu face o diferență între judecătorii transferați și alți judecători, fiind aplicabil în egală măsură și acestora, or criteriul stabilit este ca locul permanent de muncă să se afle la o distanță de cel puțin 20 de km de la locul de trai. Compensarea cheltuielilor de transport sau chirie este, în general, destinată să ajute judecătorii care pentru exercitarea atribuțiilor de serviciu trebuie să circule frecvent. Potrivit art. 24¹ alin. (2) din Legea nr. 544/1995, detașarea judecătorului se efectuează în scopul îndeplinirii unei funcții în cadrul secretariatului Consiliului Superior al Magistraturii, în cadrul Institutului Național al Justiției sau al subdiviziunii Ministerului Justiției care asistă Agentul</p>

		Guvernamental, pe un termen de până la 18 luni. Astfel, detașarea nu presupune exercitarea propriu-zisă a atribuțiilor de judecător.
24.	Cel de-al patrulea alineat prevede că judecătorii care își exercită atribuțiile în mun. Chișinău nu pot beneficia de drepturile prevăzute de acest articol. Constatăm că această normă urmează a fi clarificată prin includerea dispoziției potrivit căreia să se menționeze că aceasta prevedere se aplică doar judecătorilor care domiciliază în mun. Chișinău.	<p>Nu se acceptă</p> <p>Unul din obiectivele proiectului propus este încurajarea judecătorilor și procurorilor de a accepta funcțiile vacante din alte localități în care sunt situate instanțele judecătorești sau procuraturile, decât cele în care aceștia locuiesc, precum și sporirea eficienței sistemului judecătoresc și sistemului procuraturii.</p> <p>Judecătorii care activează în Chișinău, de regulă locuiesc în cadrul aceleiași localități și nu au cheltuieli semnificative de transport sau chirie. Compensarea cheltuielilor de transport sau chirie este destinată judecătorilor care trebuie să circule între localități pentru a-și îndeplini sarcinile profesionale.</p>
25.	În final atragem atenția asupra faptului că art.III nu prevede o data exactă cu privire la intrarea în vigoare a Legii. Consiliul atrage atenția asupra faptului că chestiunea cu privire la recuperarea cheltuielilor de deplasare se află în discuții	<p>Nu se acceptă</p> <p>Acordarea retroactivă a compensațiilor nu este</p>

		<p>publice de la finele anului 2023. Anterior Consiliul a propus ca cheltuielile să fie suportate cel târziu începând cu 1 iunie 2024. La această propunere a fost menționat că nu sunt resurse financiare în buget pentru acoperirea costurilor respective. Consiliul înțelege situația complicată a bugetului de stat, însă reiterează faptul că situația judecătorilor nu este mai bună, cu toate acestea judecătorii au fost asigurați anterior că cel puțin 3 milioane de lei au fost prevăzuți pentru anul 2024 în vederea acoperirii cheltuielilor de transport a judecătorilor. Prin urmare, Consiliul reiterează necesitatea acoperirii acestor costuri retroactiv.</p>	<p>posibilă, deoarece pentru bugetul anului 2024 nu au fost prevăzute resurse financiare în acest scop.</p> <p>Temeiul legal pentru exercitarea dreptului de a beneficia de compensațiile prevăzute în proiect va produce efecte juridice din data intrării în vigoare a proiectului de lege.</p>
Procuratura Generală	26.	<p>Cu referire la alineatul (1) al art. 611 din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură:</p> <p>În proiectul definitiv autorul propune ca indemnizația lunară pentru compensarea cheltuielilor de transport tur-retur sau, după caz, de închiriere a spațiului locativ să fie acordată doar procurorilor care activează în altă localitate decât își are domiciliul și dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 25 km.</p> <p>Din start, menționăm că, în Avizul nr. 4-1d/24-390 din 24.09.2024 Procuratura Generală a formulat dezacordul cu referire la condiționalitatea propusă în proiectul inițial „...<i>dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 20 km</i>” având în vedere că această normă ar impune discriminări în raport cu subiecții care își desfășoară atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât cea în care își are domiciliul însă distanța dintre localitățile respective este mai mică de 20 km, fapt care ar putea condiționa și încălcarea principiului echității deoarece fiecare funcționar are dreptul la o compensare proporțională cu costurile suportate, pe fondul salariului și așa mic al procurorilor care nu a fost ajustat măcar la rata inflației din anul 2018 până în prezent, fapt ce erodează valoarea salariului procurorilor subminând în același timp scopul garanției securității financiare.</p> <p>Astfel, deși Procuratura Generală și-a exprimat dezacordul cu referire la condiționalitatea menționată în alineatul precedent, totuși autorul nu a luat în considerare argumentele expuse, mai mult în proiectul definitiv a propus ca</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Procurorii care locuiesc la o distanță de cel puțin 20 km de locul de muncă au cheltuieli mai mari de transport sau chirie. Compensarea acestor cheltuieli ajută la reducerea poverii financiare asupra lor, asigurându-se astfel că pot ajunge la locul de muncă fără a fi afectați de costurile de transport.</p> <p>Procurorii care locuiesc în apropierea procuraturilor nu suportă aceleași cheltuieli de transport ca cei care locuiesc la distanțe mai mari. Limitarea compensațiilor la cei care depășesc 20 km asigură o</p>

	<p>condiție distanța dintre localitățile unde activează și unde domiciliază procurorul să fie mai mare de 25 km, adică mai mult cu 5 km decât în proiectul inițial.</p> <p>În Sinteza la proiectul actului normativ cu referire la obiecția expusă autorul proiectului a menționat că propunerea <i>nu se acceptă deoarece urmare a ședinței de consultare publică a proiectului din 26.09.2024 în comun cu CSM, CSP și PG s-a agreat stabilirea distanței de 25 km.</i></p> <p>În context, menționăm că Procuratura Generală a avut și are o poziție fermă cu referire la acest aspect pe care a formulat-o în Avizul anterior și a reiterat-o la toate ședințele de consultare organizate pe platforma Ministerului Justiției și comunicăm că Procuratura Generală nu a agreat stabilirea ca condiție obligatorie pentru dreptul la plata indemnizației distanța mai mare de 25 km între localitățile unde domiciliază și unde activează procurorul.</p> <p>La acest capitol reiterăm că, procurorii exercită o funcție de demnitate publică esențială, iar condițiile în care aceștia își îndeplinesc sarcinile ar trebui să fie echitabile și nediscriminatorii. Or, stabilirea indemnizației pentru cheltuielile de transport tur-retur doar pentru procurorii a cărei distanță dintre localitățile în care domiciliază și în care activează este mai mare de 25 km nu este justificată în mod obiectiv și rezonabil și prin urmare este discriminatorie. În context, nota de fundamentare la proiect cu referire la acest aspect este indicat că: <i>„...În calitate de distanță de reper a fost selectată distanța mai mare de 25 km. Or, distanțele mai mici de 25 km reprezintă raza localităților ce constituie suburbiile municipiilor și orașelor, iar parcurgerea acestora (cu luarea în calcul a ambuteiajelor, inclusiv în or. Chișinău) durează circa 30 minute-1 oră și nu consumă mult timp și resurse.”</i></p> <p>Mai mult, stabilirea acestei condiționalități <i>„dacă distanța dintre localitățile respective este mai mare de 25 km”</i> pentru procurori și judecători este discriminatorie și în raport cu alți funcționari publici pentru care, în general, legea nu prevede condiționalitatea existenței unei <i>„anumite distanțe”</i> dintre localitățile în care își exercită atribuțiile și domiciliază, pentru a-i fi acordat locuință de serviciu sau a le fi compensate cheltuielile de chirie sau transport tur-retur, or, singura condiție fiind doar localități diferite, indiferent de distanța dintre ele, spre exemplu:</p> <p>Articolul 48 alin. (11) lit. c) din Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal prevede că: <i>„funcționarul vamal care își exercită atribuțiile de serviciu într-o altă localitate decât în cea în care își are domiciliul are dreptul la restituirea</i></p>	<p>abordare echitabilă, astfel încât să fie sprijiniți doar cei care se confruntă cu un impact financiar semnificativ din cauza cheltuielilor de transport sau de chirie.</p> <p>Stabilirea unei distanțe de cel puțin 20 km poate fi văzută ca o măsură rezonabilă pentru a defini criteriile de eligibilitate pentru compensații. Aceasta oferă un cadru clar și simplu pentru aplicarea politicilor de compensare.</p> <p>Prin urmare, această reglementare este menită să asigure un sistem echitabil și sustenabil, în care procurorii pot îndeplini responsabilitățile lor fără a fi împovărați de cheltuieli excesive de transport sau chirie.</p>
--	---	---

	<p><i>cheltuielilor de transport tur-retur conform unui regulament aprobat de către ministrul finanțelor.”</i></p> <p>Articolul 51 alin. (1) din Legea nr. 300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare indică că: <i>„Funcționarul public cu statut special dispune de dreptul la atribuirea unei locuințe de serviciu, în limita disponibilului, dacă, în localitatea în care își desfășoară activitatea, acesta sau soțul/soția acestuia nu dispune de locuință în proprietate ori acestora nu li s-a atribuit locuință de către autoritățile administrației publice locale”.</i></p> <p>Articolul 49¹ alin. (2) din Legea nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat indică că: <i>„Ofițerul de protecție care nu deține în mod individual sau împreună cu soția/soțul o locuință proprietate personală sau locuință de serviciu în localitatea în care își desfășoară activitatea va beneficia de o indemnizație lunară pentru închirierea spațiului locativ. Mărimea și modul de acordare a indemnizației vor fi stabilite de către Guvern.”;</i></p> <p>Articolul 55¹ din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, este asigurat cu locuință de serviciu: <i>„ Ofițerul de informații care nu deține în proprietate personală, în mod individual sau împreună cu soția/soțul, o locuință în localitatea în care activează are dreptul la locuință de serviciu pentru perioada de activitate în localitatea respectivă, care se repartizează în modul stabilit de Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe. Ofițerul de informații neasigurat cu locuință de serviciu are dreptul la compensarea cheltuielilor pentru închirierea (subînchirierea) unei locuințe, în mărimea și modul stabilite de Guvern.”.</i></p> <p>În continuare potrivit art. 21 din Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe reglementează că: <i>„Locuințele de serviciu se acordă persoanelor și membrilor familiilor lor dacă nu dețin o locuință în proprietate în aceeași unitate administrativ-teritorială la momentul încheierii contractului de locațiune. Obținerea de către persoană a altei locuințe constituie temei pentru rezoluțiunea contractului de locațiune.”.</i></p>	
27.	<p>La art. 61¹ alin. (3) din proiect:</p> <p>Pentru asigurarea unei reglementări complete precum și pentru corelare cu dispozițiile alin. (3) art. 29¹ a Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului (din proiect) propunem după cuvintele „se aplică” a se completa cu cuvântul „și”.</p>	<p>Se acceptă Textul proiectului a fost revăzut.</p>

	<p>Deși obiecția a fost expusă în Avizul anterior și în Sinteză autorul la rubrica „Argumentarea autorului proiectului” s-a indicat că se acceptă, totuși modificarea de rigoare nu a fost transpusă în proiectul final expediat pentru avizare. În context, propunem autorului a revedea acest aspect și a introduce modificările în proiectul definitivat.</p>	
28.	<p>Cu referire la completarea art. 61¹ cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „Prevederile prezentului articol nu se aplică procurorilor care își exercită atribuțiile de serviciu în mun. Chișinău”, în general nu sunt clare raționamentele autorului în situația în care nici nota de fundamentare, nici Sinteza nu oferă vreo argumentare sau justificare în acest sens, precum și proiectul inițial nu conținea asemenea reglementări.</p> <p>Astfel, autorul propune ca procurorii care își exercită atribuțiile de serviciu în mun. Chișinău (care include Procuratura municipiului Chișinău, Procuratura Generală și procuraturile specializate) să nu aibă dreptul la indemnizația lunară pentru compensarea cheltuielilor tur-retur sau, după caz, de chirie, fapt care instituie un tratament juridic discriminatoriu a acestor categorii de subiecți față de procurorii care activează în alte raioane sau municipii și ar beneficia de această indemnizație. Or, proiectul de lege urmează să corespundă principiului nediscriminării, adică eliminarea oricăror forme de discriminare, cu respectarea principiilor echității sociale și egalității, consfințite în art.16 din Constituție și instituirea unui tratament egal cu privire la acordarea indemnizației tuturor procurorilor, inclusiv și procurorilor care activează în municipiul Chișinău și se află în situații identice cu procurorii care activează în raioane (prestează aceeași activitate au același salariu și suportă aceleași cheltuieli pentru deplasarea la locul de serviciu).</p> <p>În context, soluția legislativă menționată supra instituie tratament diferențiat față de procurorii care exercită activitatea în municipiul Chișinău și sunt excluși din lista subiecților care ar putea solicita compensarea cheltuielilor de transport tur-retur, în lipsa unui criteriu obiectiv și rezonabil față de procurorii care activează în raioane sau alte municipii cărora proiectul le stabilește o situație avantajoasă contrar prevederilor art. 16 din Constituție.</p> <p>În jurisprudența Curții Europene s-a constatat că violarea principiilor egalității și nediscriminării are loc atunci când se aplică un tratament diferențiat între persoane plasate în situații analoage sau compatibile, fără să existe o justificare</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Scopul proiectului de lege cu referire la compensarea cheltuielilor de transport sau chirie este de a încuraja judecătorii și procurorii să accepte funcții în raioanele din Republica Moldova, în afara municipiului Chișinău, unde este mai puțin atractiv să activezi din cauza distanței și a costurilor asociate cu relocarea. Prin oferirea acestor compensații, se urmărește, echilibrarea distribuției judecătorilor și a procurorilor în toată țara, asigurându-se că instanțele și procuraturile din zonele rurale au acces la specialiști calificați, îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar, prin atragerea de profesioniști care pot contribui la consolidarea serviciilor judiciare în</p>

obiectivă și rezonabilă, sau când există o disproporție între scopul urmărit și mijloacele folosite.

Prin urmare, principiile nediscriminării și egalității ar fi golite de conținut dacă s-ar admite folosirea drept criteriu de tratament diferențiat în partea compensării cheltuielilor de transport pentru procurori/judecători, doar activitatea acestora în procuraturile aflate în municipiul Chișinău. Or, principiul egalității de tratament înseamnă recunoașterea aceluiași elemente (salariale sau indemnizații de compensare a cheltuielilor...ș.a.) tuturor persoanelor aflate în într-o situație comparabilă.

Astfel, nu este justificat și rezonabil ca un procuror spre exemplu care se deplasează din mun. Chișinău în Comrat să beneficieze de indemnizația pentru cheltuielile de transport tur-retur, iar procurorul care se deplasează din Comrat în municipiul Chișinău să nu poată beneficia de această indemnizație deși se află în situații identice.

Mai mult, o atare abordare ar conduce inevitabil și la demotivarea procurorilor de a accede la funcții în cadrul Procuraturii municipiului Chișinău, având în vedere volumul de lucru net superior față de procurorii care activează în procuraturile raionale precum și eforturile considerabile și riscuri profesionale mai accentuate, luând în considerație că în municipiul Chișinău se găsesc toate elementele strategice (parlamentul, Guvernul, Președinția...ș.a.) precum și competența acordată de efectua /a conduce urmărirea penală în cazurile de corupție care au fost scoase din competența Procuraturii Anticorupție) pe fundalul salariilor identice, fapt ce ar putea condiționa perturbarea activității Procuraturii municipiului Chișinău.

În considerarea argumentelor prezentate supra considerăm necesar excluderea alineatului (4) din art. 61¹, astfel încât acest articol să aibă o aplicabilitate generală la nivelul aceeași categorii profesionale.

zonele mai puțin deservite și reducerea deficitului de personal în instanțele din raioane, facilitând astfel accesul cetățenilor la justiție și promovând o distribuție echitabilă a resurselor umane.

Compensarea cheltuielilor de transport sau chirie pentru judecători și procurori care activează în altă localitate, cu excepția Chișinăului, nu constituie un tratament diferențiat, ci o măsură necesară pentru a asigura condiții echitabile de muncă pentru toți angajații din sistemul judiciar. Or, Judecătorii și procurorii care activează în raioane se confruntă cu costuri suplimentare legate de deplasare sau cazare, ceea ce nu se aplică în aceeași măsură celor care lucrează în Chișinău. Compensarea acestor cheltuieli ajută la reducerea acestei inegalități. Măsurile de compensare sunt menite să facă locurile de muncă din raioane mai atractive,

		<p>stimulând judecătorii și procurorii să accepte oferte de muncă în zonele mai puțin populate, unde resursele umane sunt adesea insuficiente. Prin asigurarea compensațiilor, se promovează o abordare echitabilă care recunoaște contribuția judecătorilor și procurorilor din zonele mai puțin privilegiate, sprijinind în același timp obiectivele de justiție și eficiență în întregul sistem.</p> <p>Astfel, această abordare nu este o discriminare, ci o strategie de remediere a inechităților existente între diferitele localități ale țării.</p>
29.	<p>Cu referire la metodologia de calculare propusă de autor unde „<i>la stabilirea consumului mediu s-a luat în calcul consumul mediu de 7,5 litri de combustibil pentru 100 km parcurs</i>” (adică 0,075 litri/la 1 km (1,5 lei per km)) cu stabilirea unor „<i>plafoane maxime</i>” nu poate fi acceptată deoarece este incorectă și inechitabilă luând în considerație următoarele:</p> <p>Astfel, la stabilirea consumului mediu s-a luat în calcul consumul mediu de 7,5 litri de combustibil pentru 100 km parcurs”, adică 0,075 litri/la 1 km pe care l-a înmulțit la cifra de 20,96 (deși considerăm că prețul mediu al combustibilului la moment (29.10.2024) ar fi de 21,27 lei (motorina-19,40 lei și benzina 23,14 lei)) și s-a obținut prețul de 1,57 lei pentru 1 km, cu stabilirea unor „<i>plafoane maxime</i>”, după cum urmează:</p> <p>a) 50-150 km – se calculează conform formulei, dar cuantumul nu poate depăși un salariu minim pe economie (5000 lei);</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Cu referire la obiecția autorului avizului privind aplicarea unei metodologii de calcul „<i>incorecte și inechitabile</i>” pentru stabilirea consumului mediu de combustibil la 7,5 litri pentru 100 km, adică 0,075 litri per kilometru, și a costului de 1,5 lei per kilometru, precum și introducerea unor „<i>plafoane</i>”</p>

b) 151-200 km – se calculează conform formulei, dar cuantumul nu poate depăși un salariu minim pe economie plus 10% din acesta (5500 lei);

c) mai mult de 201 km– se calculează conform formulei, dar cuantumul nu poate depăși un salariu minim pe economie plus 20% din acesta (6000 lei).

Prin urmare, după formula propusă la achitarea indemnizației pentru cheltuielile de transport tur-retur nu va fi respectat principiul echității, or spre exemplu va fi achitată o sumă fixă deși procurorii vor avea cheltuieli în sume diferite (decalajele fiind foarte mari) astfel că pentru unii procurori se va restitui aproximativ 70-80% din suma cheltuielilor suportate pentru transport, iar pentru alți procurori se va restitui aproximativ 30-40% din cheltuielile suportate, fapt ce ar constitui un tratament diferențiat nejustificat.

Exemplificând menționăm că un procuror care parcurge distanța zilnică de 201 km ($201 \text{ km} \times 20,96 \text{ lei} \times 22 \text{ zile} \times 0,075 \text{ litri/km} = 6,942,54 \text{ lei}$) și având în vedere plafonul maxim va primi o indemnizație lunară de 6000 lei și un procuror care parcurge distanța de 380 km zilnic ($380 \text{ km} \times 20,96 \text{ lei} \times 22 \text{ zile} \times 0,075 \text{ litri/km} = 12588 \text{ lei}$) tot va primi indemnizația lunară în sumă de 6000 lei, deși ultimul practic va avea cheltuieli de transport în mărime dublă față de primul procuror, fapt inadmisibil.

Or, legea trebuie să garanteze mecanismul ca fiecărui procuror/judecător să-i fie acordată indemnizația lunară privind compensarea cheltuielilor de transport tur-retur în dependență de distanța parcursă, zilele lucrate efectiv și suma efectiv cheltuită pentru transport tur-retur, iar tariful pe care-l considerăm că cel puțin parțial va restitui într-adevăr din cheltuielile pentru transport al procurorilor/judecătorilor ar fi în mărime de cel puțin 2 lei/km.

maxime,” menționăm că, stabilirea unui consum mediu de 7,5 litri la 100 km permite uniformizarea calculului pentru toți beneficiarii, indiferent de tipul specific al vehiculului utilizat. Aceasta simplifică procesul de calcul și decontare, asigurând astfel transparența și corectitudinea alocării fondurilor și evitând diferențele subiective între consumurile diferitelor tipuri de autovehicule. Astfel, metodologia ia în calcul o valoare realistă, comună pentru majoritatea autoturismelor standard, menținând calculul costurilor în limite rezonabile pentru bugetul alocat.

Metodologia oferă un cadru clar și predictibil pentru beneficiarii compensațiilor de transport sau chirie. Metoda de calcul expusă în nota de fundamentare proiect elimină incertitudinea și asigură consistența în

			<p>aplicarea normelor de calcul.</p> <p>Stabilirea unui cost per kilometru de 1,5 lei este, de asemenea, fundamentată în practică, acoperind atât cheltuielile de combustibil, cât și uzura vehiculului pe un kilometru parcurs. Această valoare ia în calcul prețul mediu al combustibilului și consumul standardizat, fiind rezonabilă pentru acoperirea costurilor reale și prevenind alocările nejustificate.</p>
Procuratura Anticorupție	30.	<p>Procuratura Anticorupție își menține completările expuse prin adresa nr.8417 din 22.09.2024.</p> <p>[...]</p> <p>La art.61¹ alin.(1), sintagma „mai mare de 20 km” urmează a fi înlocuită cu sintagma „de la 15 km inclusiv”. În argumentarea acestei poziții urmează a se reține că, deși la această distanță sunt localități care nu fac parte din suburbiile municipiilor și orașelor, parcurgerea acesteia durează în timp (circa 1 oră spre/din mun. Chișinău).</p> <p>Astfel, necompensarea acestei distanțe de la 15 km nu ar fi echitabil în raport cu persoanele care parcurg distanța de 20 km în termen mai scurt (circa 20-30 min), dar beneficiază de compensații, efectiv având cheltuieli mai mici.</p> <p>În particular, urmează a se menționa că distanța ”mai mare de 20 km”, după cum este indicat în proiect, din toate localitățile spre centrele raionale sau municipii, cu excepția mun. Chișinău, poate fi parcursă în cca 20 min.</p> <p>De altă parte, distanța de 15 km spre mun. Chișinău poate fi parcursă în mediu într-o oră, fapt care impune cheltuieli suplimentare angajaților procuraturii care</p>	<p>Nu se acceptă A se vedea pct. 26 din sinteză.</p>

		locuiesc în suburbiile mun. Chișinău și îi pune într-o poziție defavorabilă în raport cu restul angajaților. [...]	
Consiliul Superior al Procurorilor	31.	<p>Referitor la felul compensației propusă de a fi acordată, observăm că proiectul a fost completat cu prevederi ce reglementează posibilitatea compensării cheltuielilor de închiriere a spațiului locativ.</p> <p>În acest context, mecanismul în speță va consta în compensarea sumei indicate în contractul de închiriere a spațiului locativ (locațiune), cu precizarea că suma respectivă urmează a fi plafonată, iar quantumul lunar al acesteia nu va depăși un salariu minim pe economie (5000 lei). În cazul în care persoana este eligibilă pentru ambele tipuri de compensare, aceasta urmează să opteze doar pentru una din ele.</p> <p>Pe această dimensiune, din conținutul notei informative a proiectului nu a putut fi identificată argumentarea juridică a plafonului stabilit – 5000 lei, or în lipsa unor raționamente care ar justifica stabilirea plafonului în speță, sunt create premise pentru ignorarea realităților obiective existente aferente evoluției prețurilor pe piața imobiliară din țară și, respectiv, în final, pentru compromiterea realizării obiectivelor specifice declarate.</p>	<p>Precizare</p> <p>În contextul avizului Ministerului Finanțelor, plafonul menționat în nota de fundamentare a fost modificat. Pentru detalii a se vedea nota de fundamentare.</p>
	32.	<p>În scopul asigurării clarității și previzibilității dispoziției legale, considerăm judicioasă revizuirea redacției alineatului (3) din art.61¹ prin completarea după cuvântul „aplică” cu prepoziția „și” astfel încât, din interpretarea sistemică a prevederilor stabilite să se deducă, fără echivoc, cercul beneficiarilor compensațiilor de referință, adică toți procurorii care întrunesc condițiile legale, inclusiv și membrii Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor care funcționează în subordinea acestuia, din rândul procurorilor.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Textul proiectului a fost revăzut.</p>
	33.	<p>O noutate a proiectului constituie alineatul (4) din art.61¹, potrivit căruia mecanismele compensatorii prevăzute nu se aplică procurorilor care își exercită atribuțiile de serviciu în municipiul Chișinău.</p> <p>Aferent fundamentării juridice a necesității normei în speță, observăm omisiunea autorului proiectului de a motiva prin prisma unor argumente și analize juridice oportunitatea excepției stabilite. În opinia noastră, această excepție ar fi în măsură să altereze din esența mecanismului compensatoriu, care este destinat tuturor procurorilor eligibili din perspectiva principiului echității și nediscriminării,</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În context, se consideră că municipiul Chișinău este o destinație centrală, unde majoritatea procurorilor care își desfășoară activitatea au reședința permanentă sau</p>

		fiind în contradicție cu prevederile generale din alineatul (1) al acestui articol.	au acces facil la transport. Procurorii care lucrează în centre urbane mari sunt mai puțin eligibili pentru compensații suplimentare, deoarece aceștia nu se deplasează la distanțe mari pentru a ajunge la locul de muncă. Acordarea unor compensații suplimentare pentru transport și chirie pentru toți procurorii din Chișinău ar implica o povară bugetară considerabilă. Având în vedere că Chișinăul este capitala și are o concentrație mai mare de funcționari, ar presupune alocarea unor fonduri suplimentare semnificative. De aceea, statul poate decide să prioritizeze aceste compensații doar pentru cei care lucrează în orașe sau zone unde există într-adevăr o necesitate de acoperire a acestor costuri.
Ministerul Finanțelor	34.	Varianta actualizată a proiectului de lege prevede față de varianta inițială avizată de Ministerul Finanțelor prin avizul nr.07/4-04/381 din 20.09.2024, o majorare a cuantumului de compensare a cheltuielilor de transport tur-retur cu circa 2,3 mil. lei și stabilirea alternativei de compensare a chiriei spațiului locativ după caz în sumă estimativă de 10,5 mil. lei.	Se acceptă Calcululele au fost revizuite, pentru detalii a se vedea nota de fundamentare.

		Astfel, urmează de ținut cont de faptul că prezentul proiect implică în sine majorarea ponderii cheltuielilor de personal în produsul intern brut, indicator ținută prestabilit în relațiile cu partenerii de dezvoltare, acesta din urmă fiind și unul din indicatorii cheie strict monitorizați inclusiv de către FMI.	
	35.	Totodată, în contextul ședinței organizate de către Ministerul Finanțelor de comun cu reprezentanții Ministerului Justiției la data de 04 noiembrie 2024 pe marginea proiectului, Ministerul Finanțelor a recomandat revizuirea formulei de calcul care pornește de la salariu minim pe țară, prin stabilirea unui indicator fix de calculare a compensațiilor pentru cheltuielile de transport tur-retur sau chiria spațiului locativ.	Se acceptă Calculule au fost revizuite, pentru detalii a se vedea nota de fundamentare.
	36.	În același timp, reiterăm necesitatea prezentării de către instituțiile vizate în cazul lipsei mijloacelor financiare a propunerilor în cadrul elaborării proiectului de buget pentru anul 2025 și estimările pentru anii 2026-2027.	Se acceptă Nota de fundamentare a fost redactată în contextul propunerii.
	37.	Prin urmare, nota de fundamentare la proiectul legii urmează a fi revizuită prin prisma celor invocate.	Se acceptă Textul notei de fundamentare a fost redactat reieșind din modificările operate în textul proiectului.